

Staraniem Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego ukazała się książka związana z katolicką nauką społeczną *Wprowadzenie do doktryny społecznej Benedykta XVI. Państwo i społeczeństwo w poglądach Franciszka Ewy Jolanty Nowackiej*.

Autorka jest profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Wrocławskiego, specjalizuje się w problematyce samorządu terytorialnego, prawa ustrojowego oraz systemów politycznych w Europie i na świecie. Ewa Nowacka jest autorką kilku książek, w tym: *Samorząd terytorialny w systemie władzy publicznej w Polsce. Studium politycznoprawne* (Wrocław 1993), *Reformy samorządu terytorialnego w Polsce, Wielkiej Brytanii i USA* (Poznań 2002), *Polski samorząd terytorialny* (Warszawa 2005). Badała zagadnienia decentralizacji państwa, doktryny konstytucyjnej i myśli politycznej na uniwersytetach w Szwajcarii, Niemczech, USA, Wielkiej Brytanii oraz we Włoszech. W kręgu zainteresowań badawczych znalazł się również papież Benedykt XVI, czego przejawem są monografie: *Spoleczno-polityczna myśl Benedykta XVI. Geneza i znaczenie dla współczesnych państw demokratycznych* (Wrocław 2006), *Osoba i państwo w poglądach Benedykta XVI* (Wrocław 2007). Można powiedzieć, że najnowsze dzieło prof. Ewy J. Nowackiej jest trzecią częścią tryptyku poświęconego Benedyktowi XVI. Koncentruje się na zagadnieniach nauki społecznej Kościoła.

Poglądy Benedykta XVI na zagadnienia społeczne są logiczną konsekwencją i kwintesencją myśli filozoficznej Kościoła począwszy od św. Augustyna i św. Bonawentury, poprzez Leona XIII i encyklikę *Rerum novarum*, Pawła VI i encyklikę *Populorum progressio*, a na Janie Pawle II skończywszy. Omówione zostały encykliki, adhortacje apostolskie, bulle, konstytucje i dokumenty Soboru Watykańskiego II, co składa się na spójny i klarowny przekaz. Książka jest ważna z wielu względów. Jednym z nich jest koncepcja budowy nowego państwa w dobie globalizacji. Globalizacja oprócz sfery ekonomicznej i politycznej oznacza też pluralizm kultur, jest procesem społeczno-ekonomicznym. „Podstawy współczesnego dobrego i sprawiedliwego państwa (ludzkiego i Bożego) powinny tworzyć zasady solidarności i pomocniczości w warunkach wolności i pokoju. Zasada solidarności odnosi się do równości i braterstwa. Równość i braterstwo w nowej epoce oznaczają równość praw i braterstwo o charakterze powszechnym i uniwersalnym. Analiza równości i braterstwa dotyczy w koncepcjach Benedykta XVI sfery ekonomicznej, społecznej i państwowej. Rozwój w stosunkach międzynarodowych wymaga poszanowania wolności, równości i braterstwa na bazie zasady solidarności. Współcześnie jego wyrazem jest rozwój ekonomiczny, społeczny i polityczny uwzględniający zasadę bezinteresowności.

Zasada pomocniczości dotycząca budowy demokratycznych, zdecentralizowanych struktur państwa nie może istnieć bez realizacji zasady solidarności. Rodzi się więc pytanie: Czy pomocniczość bez solidarności prowadzi do tworzenia partykularyzmów społecznych?

Benedykt XVI odrzuca nadmierną wolność człowieka. Prawo wolności ma ułatwiać człowiekowi dostosowanie do norm wiecznego prawa. Prawo do życia implikuje koncepcję papieża do zachowania życia i wolności, do rozwoju człowieka.

Wielką wartością tej książki jest zderzenie doktryny społecznej Benedykta XVI z poglądami Franciszka. Papież Franciszek nawiązuje do swoich poprzedników, czyli Jana Pawła II oraz Benedykta XVI, a także do doktryny św. Augustyna i Tomasza z Akwinu. Ostatnio wielkie poruszenie wywołała encyklika *Laudato si'* ze względu na jej ekologiczny charakter. Jak pisze Autorka, ma ona epokowe znaczenie w historii doktryn politycznych i społecznych. Papież określił w niej obowiązki i wynikającą z nich współodpowiedzialność obywateli, wspólnot społecznych i państwa w zakresie ochrony środowiska. Potrzeby człowieka, materialne i niematerialne, powinny być zaspokajane z poszanowaniem wewnętrznej równowagi i odpowiedzialnością wobec natury. Ochrona środowiska jest związana z kulturą kształtującą współzycie ludzkie. Obowiązki wobec środowiska łączą się z obowiązkami, jakie mamy względem innych, także przyszłych pokoleń.

Papież Franciszek podkreśla znaczenie relacji międzyludzkich, ponieważ ich przeżywanie kształtuje tożsamość osobistą człowieka. Miłość i prawda wskazują na to, co to jest dobro i na czym polega szczęście. Poszanowanie godności człowieka i budowanie dobra wspólnego to zadania władzy politycznej dla budowania uniwersalnej wspólnoty ludzkiej.